

Nonsensprinsessans dagbok

I den tidvis ymniga bokfloden med inifrånskildringar av psykisk ohälsa tillhör Isabella Nilssons nya bok tveklöst de mest nyskapande och medryckande verken.

Nonsensprinsessans dagbok, en sjukskrivning (Ellerströms) har formen av en kalender. Författaren (född 1989) skriver kortare och längre dagboksanteckningar varje månad under ett år. Berättaren lider av tvångstankar, vanföreställningar, har varit fobisk, deprimerad och varit nära tyna bort av sina ätstörningar. Det senare skildrar hon för övrigt med en iakttagelse som kan vara giltig för de flesta handlingsförlamande tillstånd:

"Att anorektiker själva romantiserar sin diagnos är inte sjukdomsinsikt, det är en ren överlevnadsmekanism och ganska likt Stockholmssyndromet."

Berättarens utgångspunkt är att hon lovar sin mamma att skjuta upp sin död. Under denna paus på ett år skapar hon en väv av reflektioner, aforismer och dikter som inte kan lämna någon oberörd.

Några exempel:

"Så skimrande var aldrig Hades."

"Ett alldeles vanligt jävla svin var poeten utan poesin."

"En händelse som såg ut som en tvångstanke."

Utan att sväva ut i journalanteckningar konstaterar vår prinsessa kort att sinnesfrid inte är något annat än frånvaro av oro: "Mina vanligaste negativa känslor under förra året var oro, rädsla och smärta. Mina vanligaste positiva känslor var negativa spegelvända motsvarigheterna: lättnad, förundran och tacksamhet."

Det handlar om en effektiv, återhållen och saklig prosa, där berättaren iakttar sig själv och sin omgivning, allt i en ordglädje – sällan rena ordvitsar, utan just ordglädje.

När hon blir tvångsintagen, uteblir hennes protester. Snarare beskriver berättaren med en syrlig underton sitt möte med Förvaltningsrätten.

Den som letar efter politiska statements göra sig ej besvär även om vissa subtila politiska markeringar också förekommer. USA:s president Trump går naturligtvis inte att utelämna ett år som detta, "när en narcissistisk idiot blev världens mäktigaste man och mörkret verkade tättna på ett sätt som inte bara hade med årstidernas växlingar att göra."

Avsnittet November sticker ut och når rent mästerliga höjder. Här för anteckningarna tankarna till Lennart Hellsings ordkonst. Boken som helhet påminner delvis om en klassiker som Clifford Beers *Ett förnuft som tog sig självt till fånga* (Solträd) om inte minst förföljelsemani. Den boken, som kom ut 1907, spreds i flera länder. Huvudpersonen inbillar sig att sjukhusets vårdare är detektiver på jakt efter honom, oklart varför, och släktingarna som kommer på besök utger sig bara för att vara släktingar, och effektivt förklädda till sådana.

Huvudpersonens distans fungerar som själens pansar mot sjukdomen och omvärlden. Händelserna, det råa förtrycket, är så intensivt skildrat att man som läsare riktigt kan känna smärtan efter den tvångströja som huvudpersonen får bära.

Han och andra patienter skulle sannolikt ha mycket att diskutera med Isabella Nilssons bipolära frälsningssoldat och andra gestalter. Överhuvudtaget skulle Clifford Beers och Nonsensprinsessan sannolikt hitta en både sprudlande och självanalyserande gemenskap i något rök- eller dagrum.

Text: Jan-Ewert Strömbäck

Nonensprinsessans dagbok

Isabella Nilsson

Ellerströms